

BETÆNKNING

Afgivet af Lovudvalget

vedrørende

Forslag til inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut til FM 2017 pålægges at fremsætte forslag til ændring af landstingsloven om valg til Grønlands Landsting, for derved at sikre Qaanaaq og Ittoqqortoormiit særskilte valgkredse til inatsisartutvalg inden næste valg.

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Anders Olsen, Siumut, formand

Inatsisartutmedlem Iddimanngiu Bianco, Inuit Ataqatigiit, næstformand

Inatsisartutmedlem Michael Rosing, Demokraterne

Inatsisartutmedlem Laura Tàunâjik, Siumut

Inatsisartutmedlem Múte B Egede, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen 4. maj 2016, under FM2016, gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller ønsker at Naalakkersuisut pålægges at ændre valgloven således at Qaanaaq og Ittoqqortoormiit sikres særskilte valgkredse inden næste inatsisartutvalg.

2. Naalakkersuisuts svarnotat

Naalakkersuisut fremhæver i sit svarnotat at drøftelser af valgkredsinddelingen ikke er af ny dato. Lignende problemstillinger har tidligere været fremsat af flere partier, men uden at forslagene har haft det fornødne flertal i Inatsisartut. Naalakkersuisut anfører at den nuværende ordning sikrer at alle kandidater har samme og lige mulighed for at blive valgt til Inatsisartut, uanset hvor i landet de er bosiddende. Naalakkersuisut finder på denne baggrund ikke grundlag for at tilslutte sig forslaget.

3. Ændringsforslag i forbindelse med førstebehandlingen

Under førstebehandlingen af forslaget, fremkom et medlem af Inatsisartut med følgende ændringsforslag:

”Forslag til Inatsisartut-beslutning om, at Naalakkersuisut pålægges inden udgangen af 2016 at udarbejde en redegørelse vedr. det eksisterende valgsystems betydning for det repræsentative demokrati, særligt med henblik på at afdække fordele og ulemper ved bibeholdelsen af en enkelt valgkreds.”

4. Om tidligere tilsvarende forslag

Tilsvarende forslag er flere gange tidligere blevet behandlet i Inatsisartut, uden at der har kunnet samles flertal herfor:

- Inuit Ataqatigiit har ved FM 2005/123 - VM 2006/89 stillet ”Forslag til landstingsbeslutning om at landet igen inddeles i flere landstingsvalgkredse”. Forslaget nød ikke tilslutning under førstebehandlingen og blev på den baggrund trukket af forslagsstiler forud for andenbehandlingen.
- Ved EM2007/147 fremsatte Kattusseqatigiit Partiiat forslag om at pålægge Naalakkersuisut at ændre loven om Inatsisartutvalg for at sikre repræsentanter fra Qaanaaq og Ittoqqortoormiit. Der var ikke flertal for forslaget i Inatsisartut.
- Ved EM 2011/53 fremsatte IA ”Forslag til Inatsisartut-beslutning om, at Naalakkersuisut inden udgangen af 2012 pålægges at udarbejde en redegørelse vedrørende det eksisterende valgsystems betydning for det repræsentative demokrati, særligt med henblik på at afdække fordele og ulemper ved bibeholdelsen af en enkelt valgkreds.” Der var ikke flertal for forslaget i Inatsisartut.

5. Lovudvalgets bemærkninger til lovforslaget:

Med hensyn til forslagens økonomiske konsekvenser, er det udvalgets forståelse, at Indenrigsafdelingen ikke råder over en jurist. Hvis denne forståelse er korrekt, vil det kunne indebære behov for køb af juridisk bistand til udarbejdelse af lovforslaget. Udgiften hertil må, henset til opgavens begrænsede omfang, forventes at ligge på mellem 100.000 og 200.000 kr., hvis opgaven skal løses af en advokat.

Lovudvalget har forståelse for at afstande i dette land er store, og at der fysisk er langt mellem henholdsvis Qaanaaq og Nuuk, og Nuuk og Ittoqqortoormiit. I denne sammenhæng finder Lovudvalget dog grund til at bemærke at moderne teknologi medvirker til at det aldrig har været nemmere at kommunikere på trods af disse afstande. Borgere på kysten kan således forholdsvis nemt gøre medlemmer af Inatsisartut opmærksomme på lokale udfordringer ved brug af eksempelvis fax, mobile tjenester og mails.

Herudover finder lovudvalget grund til at bemærke at ordningen med geografiske mandater strider mod den lighedsopfattelse vi grundlæggende værner om her i landet. Også når vi går til

valg. Enhver stemme skal være lige meget værd, uanset hvor den kommer fra. Fødestedskriterier har vi for længst forladt. Med det nærværende forslag er man altså alligevel parat til at gøre nogle stemmer mere værd end andre.

Hvis medlemmer af Inatsisartut hver især anser sig som repræsentanter for det lokalområde hvor de bor – ja så vil de små lokalområder uvægerligt være i mindretal. Det gælder uanset om de er sikret repræsentation i Inatsisartut eller ej.

Hvis vi skal sikre, at de mindre lokalområders interesser tilgodeses, er der derfor kun ét slædespor at følge: Vi må skabe en almen forståelse for, at ethvert medlem af Inatsisartut bør arbejde for fællesskabets interesser – ikke kun for sin egen hjemby. Grønland har brug for fællesskaber der rækker på tværs af bygrænser.

Udvalget finder dog, at en evaluering af den gældende ordning og grundlaget herfor kan være relevant, ikke mindst set i lyst af at ordningen nu har eksisteret i 18 år.

6. Lovudvalgets indstilling

Udvalget kan i væsentlig grad tilslutte sig det ændringsforslag der blev fremsat i forbindelse med førstebehandlingen. Dog finder udvalget at det vil være for kort tid til at udarbejde redegørelsen, for det tilfælde at denne skal foreligge inden udgangen af 2016. Udvalget fremsætter på denne baggrund følgende **ændringsforslag**:

”Forslag til Inatsisartut-beslutning om, at Naalakkersuisut pålægges inden udgangen af FM2017 at udarbejde en redegørelse vedrørende det eksisterende valgsystems fordele og ulemper ved bibeholdelsen af en enkelt valgkreds.”

Udvalget opfordrer samtidig Naalakkersuisut til at overveje, om tiden ikke er inde til at foretage en bredere evaluering af de gældende regler om valg til Inatsisartut. Herunder kunne blandt andet inddrages det forhold at stemmeberettigede ikke skal fremvise et ID-kort i forbindelse med stemmeafgivelsen, og at overveje hvorvidt det fortsat skal være lov til at antaste vælgere på vej ind i valglokalet – eller om valgkampen skal føres i en nærmere defineret afstand til valglokalet.

Med disse bemærkninger overgiver Lovudvalget forslaget til 2. behandling.

Anders Olsen
Formand
Siumut

Laura Tàunâjik
Siumut

Michael Rosing
Demokraterne

Múte B Egede
Inuit Ataqatigiit

Iddimangiiu Bianco
Inuit Ataqatigiit